

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА
ФРАНКА**

Філологічний факультет
Кафедра української мови імені проф. Івана Ковалика

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана філологічного

факультету

ФІЛОЛОГІЧНИЙ

ФАКУЛЬТЕТ

Роман КРОХМАЛЬНИЙ

“30” серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Українська пунктуація

освітній рівень	перший (бакалавр)
галузь знань	03 Гуманітарні науки (шифр і назва галузі знань)
спеціальність	035 Філологія (шифр і назва спеціальності)
освітня програма Факультет	українська мова та література філологічний

2022 – 2023 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни **Українська пунктуація**
для здобувачів освіти спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.01
Українська мова та література.

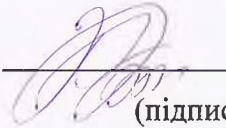
Розробник: Кутня Г. В. доцент, кандидат філологічних наук

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму розглянуто і схвалено на засіданні кафедри української мови імені проф. Івана Ковалика

Протокол від “ 29 ” серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

(Купчинська З.О.)

(прізвище та ініціали)

«29» серпня 2022 р.

Робочу програму ухвалила Вчена рада філологічного факультету

Протокол від “30 ” серпня 2022 року № 1

“30” серпня 2022 року

Голова

(Крохмальний Р.О.)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 3	03 Гуманітарні науки	Нормативна	
Модулів – 1	035 Філологія	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів –1	Спеціалізація 035.01 Українська мова та література	4 -й	
Загальна кількість годин – 90		<i>Семестри</i>	
		8-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	14 год	
		<i>Практичні</i>	
аудиторних – 42		28 год	
		<i>Самостійна робота</i>	
самостійної роботи студента – 48		48 год.	
		ІНДЗ:	
		Вид контролю: залік	

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить 47 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – сформувати у студентів: 1) систематизовані знання про розділові знаки; 2) розуміння історичних віх розвитку української пунктуації; 3) вміння класифікувати пунктограми за типом уживання, частотністю, а також удосконалити навички з пунктуації.

Завдання – навчити студентів правильно розставляти розділові знаки та аналізувати умови (обов'язкові та факультативні) їхнього використання в реченні; володіти чинними пунктуаційними нормами сучасної української літературної мови.

У результаті вивчення цього курсу студент повинен **знати**:

- основні поняття пунктуації;
- історію вживання розділових знаків у граматиці української мови;
- принципи української пунктуації, типи пунктограм, класифікацію останніх за різними мовознавчими принципами;
- обов'язкові та факультативні умови використання різних пунктограм.

вміти:

- правильно розставляти розділові знаки та пояснювати їх відповідно до правил;

- робити пунктуаційний коментар речень.

Загальні компетентності (ЗК):

Вивчення даної дисципліни передбачає формування таких **загальних компетентностей**:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

фахових компетентностей:

- ФК 1. Здатність застосовувати сучасні методи й навчальні технології в освітніх закладах.
- ФК 11. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.
- ФК 12. Здатність вільно користуватися філологічною термінологією.
- ФК 14. Демонстрування власної філологічної та педагогічної культури.
- ФК 15. Здатність використовувати когнітивно-пізнавальну активність, творчо-пошукові дії в процесі роботи над мовно-літературними явищами.
- ФК 17. Здатність аналізувати й інтерпретувати мовно-літературні процеси, зіставляти інформацію, порівнювати явища;

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН 3. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- ПРН 5. Використовувати традиційні та інноваційні технології навчання філологічних дисциплін у середній школі.
- ПРН 8. Застосовувати філологічні знання для розв'язання професійних завдань.
- ПРН 10. Окреслювати основні проблеми дисциплін, що визначають конкретну філологічну галузь, пояснювати їх взаємозв'язок у цілісній системі знань.
- ПРН 11. Знати систему мови, історію української мови і літератури, сучасні процеси і тенденції.
- ПРН 12. Знати норми української літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.
- ПРН 14. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.
- ПРН 17. Здійснювати лінгвістичний та літературознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів.
- ПРН 18. Демонструвати знання з обраної філологічної спеціалізації.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет і об'єкт пунктуації. Типи пунктограм. Основні принципи пунктуації. Пунктуаційний аналіз.

Тема 2. Історія розвитку української пунктуації.

Тема 3. Характеристика та класифікація пунктограм за способом уживання, повторюваністю, функціональним призначенням, за відповідністю загальноприйнятим пунктуаційним нормам, варіантністю тощо.

Тема 4. Кома як найчастотніша пунктограма в реченні. Аргументація вживання коми пунктуаційними правилами. Кома в простому реченні. Кома в складному реченні.

Тема 5. Пунктограма «тире». Аргументація вживання розділового знака пунктуаційними правилами. Тире в простому та складному реченні. Відмінність «тире» та «дефісу».

Тема 6. Пунктограма «двокрапка». Аргументація вживання розділового знака пунктуаційними правилами. Двокрапка у простому та складному реченні. Пунктограма «крапка з комою».

Тема 7. Пунктуаційний аналіз усіх інтерпозиційних розділових знаків у реченні.

Тема 8. Периферійні розділові знаки (дужки, дефіс, скісна риска, лапки, поклики). Тема 9. Комунікативний аспект аналізу речення та пунктограми. Інтонаційний принцип уживання розділових знаків. Індивідуально-авторські вживання інтерпозиційних розділових знаків.

Тема 10. Постпозиційні розділові знаки. Пряма мова. Види робіт, пов'язаних із пунктуаційними навиками: пунктуаційний коментар, диктант. Написання диктантів: правильне синтагматичне членування речення, правильне інтонування тексту, оцінювання пунктуаційних помилок.

Тема 11. Пунктуаційний аналіз речення та тексту.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Ус бог о	у тому числі			
		л	пр.	інд	ср
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Предмет і об'єкт пунктуації. Місце пунктограм у мовознавчій типографіці. Типи пунктограм. Синтаксичні одиниці та пунктограми. Призначення розділових знаків. Основні принципи пунктуації. Пунктуаційний аналіз речення.	4	1	1		2
Тема 2. Історія розвитку української пунктуації.	8	2			6
Тема 3. Інтерпозиційні розділові знаки. Характеристика та класифікація пунктограм за способом уживання, повторюваністю, функціональним призначенням, за відповідністю загальноприйнятим пунктуаційним нормам, варіантністю тощо.	2	1	1		
Тема 4. Кома як найчастотніша пунктограма в реченні. Аргументація вживання коми пунктуаційними правилами. Кома в простому реченні. Кома в складному реченні.	12	2	4		6
Тема 5. Пунктограма «тире». Аргументація вживання розділового знака пунктуаційними правилами. Тире в простому та складному реченні. «Дефіс». Відмінність дефіса та тире.	12	2	4		6
Тема 6. Пунктограма «двокрапка». Аргументація вживання розділового знака пунктуаційними правилами. Двокрапка у простому та складному реченні. Пунктограма «крапка з комою».	5	1	2		2
Тема 7. Комплексний пунктуаційний аналіз усіх інтерпозиційних розділових знаків у реченні.	16	1	4		11
Тема 8. Периферійні розділові знаки. Використання дужок у реченні (тексті, рубрикаціях). Скісна риска як пунктограма. Дефіс як розділовий знак. Використання «лапок», «знаків покликів».	4	1	1		2

Тема 9. Комунікативний аспект аналізу речення та пунктограми. Інтонаційний принцип уживання розділових знаків. Аналіз нормативних та індивідуально-авторських розділових знаків.	15	1	3		11
Тема 10. Постпозиційні розділові знаки. Пунктограми «крапка», «трикрапка», «знак оклику», «знак питання». Пунктограми прямої мови. Види робіт, пов'язаних із пунктуаційними навиками: пунктуаційний коментар, диктант. Написання диктантів: правильне синтагматичне членування речення, правильне інтонування тексту, оцінювання пунктуаційних помилок.	8	2	4		2
Тема 11. Пунктуаційний коментар та аналіз речення та тексту. Робота із тестовими завданнями з пунктуації.	4		4		
Усього годин	90	14	28		48

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Українська пунктуація в персоналіях 20-21 ст. (в межах теми №2).	6
2.	Комунікативні різновиди речень та пунктограми, пов'язані з оформленням речень (в межах теми №1).	2
3.	Розділові знаки у простому неускладненому речення. Тире між підметом і присудком (в межах теми №5).	2
4.	Пунктограми, пов'язані з однорідними членами речення. Схеми можливих комбінацій однорідних членів речення. Тире та двокрапка при однорідних членах речення (в межах теми №6).	2
5.	Відокремлення узгоджених поширених та непоширених означень (у межах тем №4, 5).	4
6.	Відокремлення прикладкових означень (у межах тем №4, 5).	1

7.	Відокремлення неузгоджених означень (у межах тем №4, 5).	1
8.	Відокремлення напівпредикативних обставин (у межах теми №4).	1
9.	Відокремлення додатків (у межах теми №4).	1
10.	Відокремлення уточнювальних членів речення (у межах тем №4, 5).	1
11.	Відокремлення членів речення тире, зокрема індивідуально-авторське (у межах теми №9).	5
12.	Розділові знаки між частинами складносурядного речення (у межах тем №4, 5).	3
13.	Розділові знаки між частинами складнопідрядного речення (у межах тем №4, 5).	3
14.	Розділові знаки між частинами безсполучникового речення (у межах тем №4, 5, 6).	5
15.	Уживання знаків покликів у реченнях та тексті (у межах теми №8).	3
16.	Уживання індивідуально-авторських розділових знаків на матеріалі персоналій (Л. Костенко, В. Стус, В. Симоненко, О. Забужко тощо) (у межах теми №9).	6
17.	Аналіз допущених пунктуаційних помилок у написаному диктанті (інших видах письмових робіт) (у межах теми №10).	2
	Усього	48

10. Методи навчання

Результати навчання	Методи навчання	Форма оцінювання
Використовувати українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя	Лекція, пояснення, бесіда, демонстрація, практична робота, проблемний виклад, частково-пошуковий метод, навчальна дискусія,	Залік, поточне усне опитування, письмова самостійна робота, колоквиум, участь у дискусії.

Знати систему мовних рівнів.	Лекція, пояснення, бесіда, демонстрація, практична робота, вправи, проблемний виклад, частково-пошуковий метод, пояснювально-ілюстративний метод	Залік, тестування, поточне усне опитування, письмова самостійна робота, колоквіум, участь у дискусії, презентація.
Знати пунктуаційну систему української мови, виокремлювати синтаксичні одиниці та визначати зв'язок останніх з пунктограмами.	Лекція, пояснення, бесіда, демонстрація, практична робота, вправи, проблемний виклад, частково-пошуковий метод, аналіз, метод проблемного викладання, дослідницький метод.	Залік, проектна робота, письмова самостійна робота, колоквіум, участь в обговоренні.
Характеризувати пунктограми у зв'язку зі синтаксичними явищами, процесами, одиницями в різностильових реченнях сучасної української літературної мови.	Лекція, пояснення, бесіда, демонстрація, практична робота, вправи, проблемний виклад, частково-пошуковий, пояснювально-ілюстративний метод.	Залік, проектна робота, тестування, поточне усне опитування, письмова самостійна робота, колоквіум, участь в обговоренні.
Застосовувати сучасні методи та прийоми в методиці викладання граматики в шкільному курсі сучасної української мови.	Лекція, пояснення, бесіда, демонстрація, практична робота, вправи, проблемний виклад, навчальна дискусія.	Залік, тестування, поточне усне опитування, письмова самостійна робота, колоквіум, участь в дискусії.
Розуміти синтаксичну та пунктуаційну систему мови як результат комунікативно-мисленнєвої діяльності, відтак моделювати різні синтаксичні одиниці та інтерпретувати їх з позицій шкільної та академічної граматики.	Лекція, пояснення, бесіда, демонстрація, практична робота, вправи, проблемний виклад, частково-пошуковий метод.	Залік, тестування, поточне усне опитування, письмова самостійна робота, колоквіум, участь в обговоренні, презентація.

Методи контролю

1. Поточні роботи (тестові та описові).
2. Диктант.
2. Комбінована форма заліку (усно-письмова).

Розподіл балів, що присвоюються студентам

Розподілу балів, які отримують студенти (до заліку)

Поточне тестування та самостійна робота (7 семестр)											Підсумковий тест (заліковий)	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	50	100
1	2	1	2	1	1	10	1	6	10	15		

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою.

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	За національною шкалою		
		Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку		Залік
A	91 – 100	5	Відмінно	Зараховано
B	81 – 90	4	Дуже добре	
C	71 – 80		Добре	
D	61 – 70	3	Задовільно	
E	51 – 60		Достатньо	
F	31 – 50	2	Незадовільно	Не зараховано
FX	До 30			

Оцінка А “відмінно” (91 - 100 балів):

- студент дає ґрунтовні відповіді на теоретичні запитання (знає систему термінів пунктуації, предмет, класифікацію пунктограм, їх типи та види);
- орієнтується у проблемних питаннях сучасної пунктуації;
- добре знає історію розвитку пунктуації та правописні зміни в частині пунктуаційних норм в чинних правописах різних років;
- виявляє добрі знання додаткової літератури;
- вміє розставити та прокоментувати розділові знаки в реченні відповідно до чинних пунктуаційних норм, правильно зробити пунктуаційний аналіз та коментар.

Оцінка В “дуже добре” (81 - 90 балів):

- студент дає повні відповіді на теоретичні запитання (знає систему термінів пунктуації, предмет, класифікацію пунктограм, їх типи та види);
- знає історію розвитку пунктуації та правописні зміни в частині пунктуаційних норм у чинних правописах різних років;
- виявляє знання додаткової літератури;
- вміє розставити та прокоментувати розділові знаки в реченні відповідно до чинних пунктуаційних норм, правильно зробити пунктуаційний аналіз та коментар.

Оцінка С “добре” (71 - 80 балів):

- студент дає повні відповіді на теоретичні запитання (знає систему термінів пунктуації, предмет, класифікацію пунктограм, їх типи та види);
- виявляє знання додаткової літератури;
- вміє розставити та прокоментувати розділові знаки в реченні відповідно до чинних пунктуаційних норм, правильно зробити пунктуаційний аналіз та коментар, допускаючи незначні помилки.

Оцінка D “задовільно” (61 - 70 балів):

- студент дає неточні відповіді на теоретичні запитання (знає систему термінів пунктуації, предмет, класифікацію пунктограм, їх типи та види);
- орієнтується в історії розвитку пунктуації та правописних змінах у частині пунктуаційних норм у чинних правописах різних років;
- не виявляє знань додаткової літератури;
- вміє розставити та прокоментувати розділові знаки в реченні відповідно до чинних пунктуаційних норм, робить пунктуаційний аналіз та коментар, допускаючи при цьому помилки.

Оцінка E “достатньо” (51 - 60 балів):

- студент дає неточні та / або часткові відповіді на теоретичні запитання (частково дає відповіді на питання про систему термінів пунктуації, предмет, класифікацію пунктограм, їх типи та види); на окремі питання не відповідає;
- не виявляє знань додаткової літератури;
- частково вміє розставляти та коментувати розділові знаки в реченні відповідно до чинних пунктуаційних норм, частково робить пунктуаційний аналіз та коментар, допускаючи при цьому помилки.

Оцінка F “незадовільно” (31 - 50 балів):

- студент не дає відповідей на теоретичні запитання (не знає системи термінів синтаксису, предмету, завдань цієї науки, класифікацію синтаксичних одиниць та явищ, їх типи та види, їх методи дослідження), відповідає тільки частково на окремі питання;
- не виявляє знань додаткової та основної літератури з предмету;
- погано вміє розставляти та коментувати більшість розділових знаків у реченні відповідно до чинних пунктуаційних норм, у пунктуаційному аналізі допускає суттєві помилки.

Оцінка FX “незадовільно” (до 30 балів):

- студент не дає відповідей на теоретичні запитання (не знає системи термінів пунктуації, предмет, класифікацію пунктограм, їх типи та види); на окремі питання не відповідає;
- не виявляє знань основної та додаткової літератури з предмету;
- неправильно розставляє та коментує розділові знаки у реченні відповідно до чинних пунктуаційних норм, у пунктуаційному аналізі допускає суттєві помилки.

Методичне забезпечення

1. Глазова О.П. Українська пунктуація: Навчальний посібник: Правила, тренувальні вправи, контрольні завдання, диктанти – Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2004. – 252 с.
2. Терлак З. М. Українська мова: Збірник вправ із синтаксису та пунктуації. – Львів: Світ, 1999. – 223 с.
3. Методичні розробки лекційних та практичних занять (рукопис).

Рекомендована література

Базова:

1. Бурячок А. Крапка. Кома. Крапка з комою. Тире. Двокрапка // Українська мова: Енциклопедія. – К., 2000.
2. Терлак З. М. Пунктуаційний словник-довідник. – Львів: Світ, 2018. – 396 с.
3. Український правопис. – стер. вид. – К. : Наук. думка, 2004. – 240 с.
4. Український правопис. – 2019. / Електронний доступ:
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>.
5. Ющук І. П. Практикум з правопису і граматики української мови. – К.: Освіта, 2012. – 270 с. / Електронний доступ:
<https://ushchuk.files.wordpress.com/2013/09/d196.pdf>.

Додаткова:

6. Бандура О. М. Художні функції поетичної пунктуації // Українська мова і література. – 1997. - №46 (62).
7. Булаховський Л. А. Українська пунктуація. – Київ – Львів, 1947.
8. Бурячок А. Крапка. Кома. Крапка з комою. Тире. Двокрапка // Українська мова: Енциклопедія. – К., 2000.
9. Ващенко В. С. Стилiстичне використання пунктуації / Українська мова в школі. – 1951. - №5.
10. Гоз Д. Семантика тире у поезіях Ліни Костенко. // Електронний ресурс. Режим доступу: http://philology.knu.ua/files/library/movni_i_konceptualni/46-1/34.pdf.
11. Гуйванюк Н. В. Новітні тенденції в українській пунктуації та проблеми авторської пунктуації // Слово – Речення – Текст. – Чернівці, 2009.
12. Гуйванюк Н. В. Українська пунктуація: правописна традиція і сучасна мовна практика // Мовознавство: Зб. наукових статей. – Чернівці: Рута, 2003.
13. Довідник з українського правопису // за ред. І. Вихованця. – К., 2006.
14. Загнітко А. Основи української пунктуації // Загнітко А. Теоретична граматика української мови. Морфологія. Синтаксис. – Донецьк, 2011.
15. Загнітко А. П. Теоретичні принципи української пунктуації // А. П. Загнітко Теоретична граматика української мови сучасної української мови. – К., 2011.
16. Караман С. О. Принципи української пунктуації // С. О. Караман, О. В. Караман, М.Я. Плющ та ін. Сучасна українська літературна мова/ за ред. С. О. Карамана. — К.: Літера, 2011. — 560 с.
17. Ковальчук Н. Система роботи над формуванням пунктуаційних навичок в учнів основної школи: автореф. дис. – К., 2008. – 20 с.
18. Ковальчук Н. Функціонально-комунікативний підхід до вивчення пунктуації // Лінгвістичні студії: зб. наук. праць / Донецький нац. ун-т; наук. ред. Анатолій Загнітко. – Донецьк: ДонНУ, 2009. – Вип. 19. – С. 319–324.
19. Огієнко І. Нариси з історії української мови: система українського правопису: Популярно-науковий курс з історичним освітленням. – Варшава, 1927.
20. Огієнко І. Рідне писання.–Ч. І: Український правопис і основи літературної мови.–Жовква: Друкарня о. Василіан, 1933.
21. Павленко С.О. Великий світ малих розділових знаків // Укр. мова і літ. в школі. – 1990. – № 11. – С. 86–92.
22. Пена Л. Лінгвістичні терміни у “Граматиці української (руської) мови” С.Смаль-Стоцького та Ф.Гартнера // Філологія (збірник наукових праць): Збірник праць / Київ, 2009. - 300 с.

23. Плющ Н. П. «Авторська» пунктуація в системі графічних засобів відображення на письмі невербальних компонентів комунікації / Н. П. Плющ // Українське мовознавство. – К., 2004. – 30 с.
24. Попович І. До проблеми підвищення орфографічної та пунктуаційної грамотності учнів // Українська мова і література в школі. – Київ, 2010. – №3. – С. 13-18.
25. Розділові знаки (підкатегорії пунктуації) // <http://uk.wikipedia.org/wiki>.
26. Савченко І. С. Способи реалізації функціонально-стилістичного принципу української пунктуації // Вісник Черкаського університету. Серія Філологічна. // Електронний ресурс. Режим доступу: file:///D:/%D0%A0%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%87%D0%B8%D0%B9%20%D1%81%D1%82%D1%96%D0%BB/Nchnpu_10_2012_9_45.pdf.
27. Синявський О. Розділові знаки // Синявський О. Норми української літературної мови. – Львів, 1991. – С. 348-357.
28. Сімович В. Граматика української мови. – Київ-Ляйпціг, 1919.
29. Слинько І.І. Наблизити правопис до потреб школи // Українська мова і література в школі.– 1963. – № 3. – С. 62-70.
30. Смаль-Стоцький С., Гартнер Ф. Граматика руської мови.–Відень, 1914.
31. Сухомлин В. В. Пунктуаційні знаки як виразники суб'єктивної модальності / Граматична семантика. – 2009. _ №5.
32. Український правопис (проект для обговорення) – 2018 р. / Електронний режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske-obgovorennya/2018/08/15/novoi-redaktsii-pravopisu.pdf>.
33. Український правопис.–4-е вид., випр. й доп.–К., 2003.
34. Український правопис.–К.: Рад. шк., 1936.
35. Український правопис: Проект найновішої редакції.– К.: Наук. думка, 1999.
36. Чак Є. Д. Складні питання граматики та орфографії. – К., 1978. – 129 с.
37. Шевелева Л. А. Український правопис у таблицях. Правила, винятки, приклади, коментарі. – Харків, 2000.
38. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. – Київ, 2000.
39. Ющук І. П. Практичний довідник з української мови. – К, 1998. – 223 с.